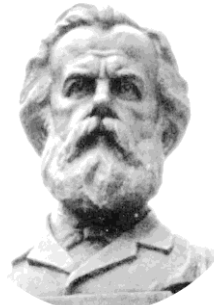

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА**

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

**СЕРІЯ 15
“НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
/ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ/”**

ВИПУСК 9 (103) 18

Київ

**Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова
2018**

УДК 0.51
ББК 95
Н 34

WEB сторінка електронного видання : <http://enpuir.npu.edu.ua>;
www.ffvs.npu.edu.ua/chasopys-npu-seria-15

Збірник входить до переліку фахових наукових видань України за галузями науки:

«Педагогічні науки» (наказ Міністерства освіти і науки України № 1222 від 07.10.2016 р.)

«Фізичне виховання і спорт» – (наказ Міністерства освіти і науки України № 528 від 12.05.2015 р.).

Державний комітет телебачення і радіомовлення України: свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації - серія КВ № 8821 від 01.06.2004 р.

Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К. : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018 – Випуск 9 (103)18. – 103 с.

У статтях розглядаються результати теоретичних та науково-експериментальних досліджень у галузі педагогічної науки, фізичного виховання та спорту, висвітлюються педагогічні, медико-біологічні, психологічні і соціальні аспекти, інноваційні технології навчання фізичної культури, практики підготовки спортсменів. Збірник розрахований на аспірантів, докторантів, наукових, педагогічних та науково-педагогічних працівників. Статті друкуються в авторській редакції.

Редакційна рада:

Андрущенко В.П.	доктор філософських наук, академік АПН України, рек. НПУ імені М.П. Драгоманова; (гол. Ред. ради);
Андрушин Б.І.	доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Бех В.П.	доктор філософських наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Биковська О.В.	доктор пед. наук, професор (секретар Редакційної ради); НПУ імені М.П. Драгоманова;
Бондар Вол. І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Бондар Віт. І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Дробот І.І.	доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Жалдак М.І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Мацько Л.І.	доктор філологічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Падалка О.С.	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Синьов В.М.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Шут М.І.	доктор фізико-математичних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова.

Відповідальний редактор **О. В. Тимошенко**

Редакційна колегія:

Ареф'єв В.Г.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Архипов О.А.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Волков В.Л.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Дубогай О.Д.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Медведєва І.М.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Приймаков О.О.	доктор біологічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Сущенко Л.П.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Тимошенко О.В.	доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Ткачук В.Г.	доктор біологічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Іванова Л.І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Хорошуха М.Ф.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Камасєв О.І.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, ХДАФК
Цьось А.В.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, СЧУ імені Л. Українки
Шкретій Ю.М.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, НУФВСУ
Грибан Г.П.	доктор педагогічних наук, професор, Житомирський державний університет імені І.Франка
Агребі Брахім	доктор філософії, професор, Інститут спорту та фізичної культури, Туніс
Бельський І.В.	доктор педагогічних наук, професор, Національний технічний університет, Мінськ, Білорусія
Дадело Станіслав	доктор педагогічних наук, професор, Вільнюський педагогічний університет, Литва
Ейдер Ежи	доктор хабілітований, професор, директор ІФК Щецинського університету, Польща
Ягелло Владислав	доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор Академії ФВіС, Гданськ, Польща

Схвалено рішенням Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова

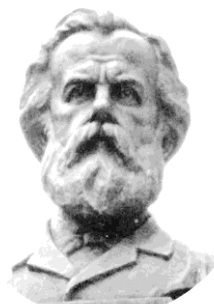
ISSN 2311-2220

© Автори статей, 2018 © НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018

Збірник друкується щомісяця

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

National Pedagogical Dragomanov University

SCIENTIFIC JOURNAL

SERIES 15

"SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF PHYSICAL CULTURE
/ PHYSICAL CULTURE AND SPORTS / "

Issue 9 (103) 18

Kiev

Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University
2018

UDC 0.51

BBK 95

N 34

WEB page of electronic edition: <http://enpuir.npu.edu.ua>;

www.ffvs.npu.edu.ua/chasopys-npu-seriia-15

The collection is included in the list of professional scientific publications of Ukraine in the branches of science:

"Pedagogical Sciences" (order of the Ministry of Education and Science of Ukraine №. 1222 dated 07.10.2016)

"Physical education and sport" - (order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 528

dated 12.05.2015).

State Committee for Television and Radio Broadcasting of Ukraine: Certificate of State Registration of the Printed Media - Series KV № 8821 dated 01.06.2004.

Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works / Ed. O. V. Tymoshenko. - K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University, 2018 - Issue 9 (103) 18. – 103 s.

The article deals with the results of theoretical and scientific-experimental research in the field of pedagogical science, physical education and sports, highlights pedagogical, medical and biological, psychological and social aspects, innovative technologies of training physical culture, training practices of athletes. The collection is intended for graduate students, doctoral students, scientific, pedagogical and scientific and pedagogical workers. Articles are printed in the author's wording.

Editorial Board:

- Andrushchenko V.** Doctor of Philosophy, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, rector of the National Pedagogical Dragomanov University (head of the board);
- Andrusishin B.** Doctor of Historical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Bech V.** Doctor of Philosophy, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Bykovskaya O.** Doctor ped. Sciences, professor (secretary of the Editorial Board); National Pedagogical Dragomanov University
- Bondar V.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Bondar V.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Drobot I.** Doctor of Historical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Zhaldak M.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Matsko L.** Doctor of Philology, Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Padalka O.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Sinyov V.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Shut M.** Doctor of Sciences (Physics and Mathematics), Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University.

Responsible editor O. Tymoshenko

Editorial board:

- Arefiev V.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Arkipov O.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Volkov V.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Dubogay O.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Medvedeva I.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Priyamak O.** Doctor of Biological Sciences, Professor, Academician of the ANU of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Sushchenko L.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Tymoshenko O.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of ANVO of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Tkachuk V.** Doctor of Biological Sciences, Professor, Academician of the ANU of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Ivanova L.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of ANVO of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University;
- Khoroshukha M.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University;
- Kamaev O.** Doctor of Physical Education and Sports, Professor, KDAFK
- That's A.** Doctor of Physical Education and Sports, Professor, SNU named after L. Ukrainka
- Scratch Yu** Doctor of Physical Education and Sports, Professor, NUFVSU
- Griban G.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Zhytomyr State University named after I. Franko
- Agbei Brahm** Doctor of Philosophy, Professor, Institute of Sports and Physical Education, Tunisia
- Belsky I.** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Technical University, Minsk, Belarus
- Gave Stanislav** Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vilnius Pedagogical University, Lithuania
- Ayer Ezhie** Dr. habilitated, Professor, Director of the IFC of Szczecin University, Poland
- Jagiello Vladislav** Doctor of Physical Education and Sports, Professor of the Academy of Fine Arts, Gdansk, Poland

Approved by the decision of the Academic Council of the National Pedagogical Dragomanov University

© Authors of articles, 2018 © National Pedagogical Dragomanov University, 2018

ISSN 2311-2220

The collection is published monthly

ЗМІСТ 9 (103) 2018

1.	<i>Акімова-Терновска М. П.</i> ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ОЗДОРОВЧОЇ ГІМНАСТИКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	7
2.	<i>Андрійчук О.Я.</i> КОМПЛЕКСНА ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ НА ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ).....	11
3.	<i>Антоненко С. А., Бадьора С. М., Лаврентьєв О. М.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДБОРУ КАНДИДАТІВ НА СЛУЖБУ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗНАТЬ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ВНЗ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ УКРАЇНИ.....	17
4.	<i>Безкопильний О. О., Поліщук О. Л., Матусевич А. М.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ.....	23
5.	<i>Бурдаєв К. В., Гвоздак А.П.</i> МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВАДАМИ СЛУХУ.....	26
6.	<i>Волков Л. В., Захарків С.Й., Семенюшко О.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ТА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ БОРЦІВ ВІЛЬНОГО СТИЛЯ ПРИ НАВЧАННІ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ БАГАТОРІЧНОЇ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	31
7.	<i>Ганчар О. І., Ганчар І. Л.</i> СТАН УЗАГАЛЬНЕНОГО РЕЙТИНГУ ДОСЯГНЕНЬ НАЙСИЛЬНІШИХ КОМАНД ПЛАВЦІВ НА ЧЕМПІОНАТАХ ЄВРОПИ З ВОДНИХ ВИДІВ СПОРТУ З 1926 ДО 2016 РОКИ (І-ІІ-ІІІ ЕТАПИ).....	38
8.	<i>Гуртова Т. В., Король О. С., Осінчук В. В., Фестрига С. В.</i> КОРЕКЦІЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП, ХВОРИХ НА ОЖИРІННЯ, В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	46
9.	<i>Дорошенко Е. Ю., Соболев Е. О.</i> ФАКТОРИ МІГРАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ ФУТБОЛІСТІВ.....	51
10.	<i>Жарова І. О.</i> МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ НА ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ).....	54
11.	<i>Імас Є. В., Футорний С. М., Циганенко О. І., Маслова О. В.</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....	60
12.	<i>Осадчая О.И. Футорный С.М., Шматова Е.А., Шматова Е.Р.</i> НЕБЛАГОПРИЯТНЫЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ КАК ПРИЧИНА ОКСИДАНТНОГО СТРЕССА СПОРТСМЕНОВ-ВЕЛОСИПЕДИСТОВ ЛЮБИТЕЛЕЙ.....	65
13.	<i>Палатний А.</i> ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР ІЗ ГРЕКО-РИМСЬКОЇ БОРОТЬБИ В УКРАЇНІ.....	69
14.	<i>Путро Л. М., Котко Д. М., Гончарук Н. Л.</i> ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ІМУНОМОДУЛЯТОРІВ ТА ЇХ БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ (ОГЛЯД СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ).....	74
15.	<i>Розторгуй М.С., Куклишин І.В.</i> СОБЛИВОСТІ ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АРМСПОРТУ В СТРУКТУРІ АДАПТИВНОГО СПОРТУ.....	77
16.	<i>Седляр Ю.В., Чухловина В. В.</i> ОПЕРАТИВНАЯ ДИАГНОСТИКА БОЛЬШИХ ДВИЖЕНИЙ ПРИ РЕАБИЛИТАЦИИ БОЛЬНЫХ ЦЕРЕБРАЛЬНЫМ ПАРАЛИЧОМ С І-ІІІ УРОВНЕМ МОТОРНОГО РАЗВИТИЯ....	81
17.	<i>Стадник В. В., Булатов О. В., Світлик В. В., Кушниш О. В., Зубрицький Я. Я.</i> РОЗВИТОК РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ БАДМІНТОНУ У ПОЗААУДИТОРНИХ ЗАНЯТТЯХ.....	85
18.	<i>Хіменес Х. Р., Задорожна О. Р.</i> Адаптивний спорт у системі цінностей сучасного українського суспільства.....	90
19.	<i>Хрипач А. Г., Гулей К. С., Зелікова Т. І., Незгода С. П.</i> Інноваційні засади процесу формування навичок здорового способу життя у студентів закладів вищої освіти.....	93
20.	<i>Чжао Дун.</i> ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СПЕЦІАЛЬНОЇ СИЛОВОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ У ВЕСЛУВАННІ АКАДЕМІЧНОМУ З ВИКОРИСТАННЯМ СПЕЦІАЛЬНИХ ТРЕНАЖЕРІВ.....	97

CONTENTS 9 (103) 2018

1.	<i>Akimova-Ternovska M.</i> SIGNIFICANCE AND ROLE OF HEALTHY GYMNASTICS FOR UKRAINE'S POPULATION.....	7
2.	<i>Andriychuk O.</i> COMPLEX PHYSICAL REHABILITATION OF PATIENTS WITH CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE (REVIEW OF LITERATURE).....	11
3.	<i>Antonenko S., Badiora S., Lavrentiev A.</i> ORGANIZATION OF SELECTION OF CANDIDATES FOR SERVICE AND FORMATION OF PROFESSIONAL KNOWLEDGE DURING TRAINING IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF LAW ENFORCEMENT BODIES OF UKRAINE.....	17
4.	<i>Bezcopylny O., Polishchuk O., Matusevych A.</i> THE CHARACTERISTICS OF THE READINESS STRUCTURE OF THE WILL-BE PHYSICAL CULTURE TEACHERS TO THE HEALTH OF THE HEALTH KEEPING ACTIVITY IN THE SECONDARY SCHOOL.....	23
5.	<i>Burdaiev K., Gvozdk A.</i> MORPHOLOGICAL FEATURES OF CHILDREN OF PRIMARY SCHOOL AGE WITH HEARING IMPAIRMENT.....	26
6.	<i>Volkov L., Zakharkiv S., Semeniushko O.</i> PHYSICAL FITNESS AND PHYSICAL DEVELOPMENT OF FREE STYLE FIGHTERS AT DIFFERENT STAGES OF MULTI-YEAR SPORTS TRAINING.....	31
7.	<i>Ganchar A., Ganchar I.</i> THE STATE OF A GENERALIZED RANKING OF ACHIEVEMENTS OF THE STRONGEST TEAMS OF SWIMMERS IN THE EUROPEAN AQUATICS CHAMPIONSHIPS FROM 1926 TO 2016 (I-II-III STAGES).....	38
8.	<i>Gurtova T., Korol A., Osinchuk V., Festriga S.</i> CORRECTION OF THE FUNCTIONAL STATE IN THE PROCESS PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS OF SPECIAL MEDICAL GROUP OF OBESE PATIENTS.....	46
9.	<i>Doroshenko E., Sobol E.</i> MIGRATION FACTORS IN THE CONTEXT OF THE IMPACT ON THE PERFORMANCE OF COMPETITIVE ACTIVITIES OF QUALIFIED PLAYERS.....	51
10.	<i>Zharova I.</i> METHODS OF PHYSICAL REHABILITATION OF PATIENTS WITH CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE.....	54
11.	<i>Imas Y., Futorny S., Tsiganenko O., Maslova O.</i> THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF ENVIRONMENTAL EDUCATION IN THE FIELD OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS.....	60
12.	<i>Osadchaya O., Futorny S., Shmatova E., Shmatova E.</i> UNFAVORABLE ENVIRONMENTAL FACTORS AS A CAUSE OF OXIDATIVE STRESS OF ATHLETES-CYCLISTS AMATEURS.....	65
13.	<i>Palatnyi A.</i> CARDINAL DIRECTIONS OF ACTIVITIES OF GRECO-ROMAN WRESTLING ORGANIZATIONAL STRUCTURES IN UKRAINE.....	69
14.	<i>Putro L., Kotko D., Honcharuk N.</i> FEATURES OF THE CLASSIFICATION OF IMMUNOMODULATORS AND THEIR BIOLOGICAL ACTIVITY (REVIEW OF SPECIAL LITERATURE).....	74
15.	<i>Roztorhui M., Kuklyshyn I.</i> PECULIARITIES OF ORIGIN AND DEVELOPMENT OF THE ARMSPORT IN THE STRUCTURE OF ADAPTIVE SPORT.....	77
16.	<i>Sedliar I., Chuhlovina V.</i> THE EXPRESS-DIAGNOSTICS THE GROSS MOTOR FUNCTION DURING THE PHYSICAL REHABILITATION OF CEREBRAL PALSY PATIENTS WITH I-III LEVEL OF FUNCTION.....	81
17.	<i>Stadnik V., Bulatov A., Svitlyk V., KUSPISH A., ZUBRITSKY Y.</i> THE DEVELOPMENT A MOTOR ACTIVITY OF STUDENT BY MEANS OF BADMINTON IN THE NON-AUDITING ACTIVITIES.....	85
18.	<i>Khimenes K., Zadorozhna O.</i> ADAPTIVE SPORT IN THE SYSTEM OF VALUES OF MODERN UKRAINIAN SOCIETY.....	90
19.	<i>Hrypach A., Guley K., Zelikova T., Nezgoda S.</i> THE INNOVATIVE FOUNDATIONS OF FORMING HABITS OF A HEALTHY LIFESTYLE IN STUDENTS OF UNIVERSITIES.....	93
20.	<i>Zhao Dong.</i> WAYS TO INCREASE THE EFFECTIVENESS OF SPECIAL STRENGTH TRAINING OF ATHLETES IN THE ROWING OF THE ACADEMY USING SPECIAL TRAINING SIMULATORS.....	97

34. Steiner MC, Barton RL, Singh SJ, Morgan MD. Nutritional enhancement of exercise performance in chronic obstructive pulmonary disease: a randomised controlled trial. *Thorax* 2003; 58(9):745-51.
35. Troosters T, Casaburi R, Gosselink R, Decramer M. Pulmonary rehabilitation in chronic obstructive pulmonary disease. *Am J Respir Crit Care Med* 2005; 172(1):19-38.
36. Vogiatzis I, Nanas S, Roussos C. Interval training as an alternative modality to continuous exercise in patients with COPD. *Eur Respir J* 2002; 20(1):12-9.
37. Ware JE, Jr., Sherbourne CD. The MOS 36-item short-form health survey (SF-36). I. Conceptual framework and item selection. *Med Care* 1992;30(6):473-83.
38. Wedzicha JA, Bestall JC, Garrod R, Garnham R, Paul EA, Jones PW. Randomized controlled trial of pulmonary rehabilitation in severe chronic obstructive pulmonary disease patients, stratified with the MRC dyspnoea scale. *Eur Respir J* 1998; 12(2):363-9.
39. Weisberg J, Wanger J, Olson J, Streit B, Fogarty C, Martin T, et al. Megestrol acetate stimulates weight gain and ventilation in underweight COPD patients. *Chest* 2002; 121(4):1070-8.
40. Wijkstra PJ, Van Altena R, Kraan J, Otten V, Postma DS, Koeter GH. Quality of life in patients with chronic obstructive pulmonary disease improves after rehabilitation at home. *Eur Respir J* 1994; 7(2):269-73.
41. Yohannes AM, Connolly MJ. Early mobilization with walking aids following hospital admission with acute exacerbation of chronic obstructive pulmonary disease. *Clin Rehabil* 2003; 17(5):465-71.
42. Young P, Dewse M, Fergusson W, Kolbe J. Improvements in outcomes for chronic obstructive pulmonary disease (COPD) attributable to a hospital-based respiratory rehabilitation programme. *Aust N Z J Med* 1999; 29(1):59-65.
43. Jones PW, Quirk FH, Baveystock CM. The St George's Respiratory Questionnaire. *Respir Med* 1991; 85 Suppl B: 25-31; discussion 3-7.

УДК: 796.011: 504.05+378.22

Імас Є. В.,
доктор економічних наук, професор
Футорний С. М.,
доктор наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Циганенко О. І.,
доктор медичних наук, професор
Маслова О. В.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

В статті висвітлено наукове обґрунтування основних теоретичних засад та практичних напрямів діяльності відносно формування системи екологічної освіти у сфері фізичної культури і спорту для здобувачів ступеня магістра. Представлено результати теоретичного аналізу системи професійних знань, умінь та навичок здобувачів ступеня магістра за професійним спрямуванням «Екологія спорту» та розкрито результати практичних досліджень, спрямованих на вивчення головних вимог та основних компетентностей майбутніх фахівців з екологічного забезпечення сфери фізичної культури і спорту.

Ключові слова: екологія спорту, екологічна освіта, фізична культура і спорт, здобувачі, ступень магістра.

Імас Е. В., Футорний С. М., Циганенко О. І., Маслова Е. В. Теоретико-методические основы экологического образования в сфере физической культуры и спорта. В статье отражено научное обоснование основных теоретических основ и практических направлений деятельности относительно формирования системы экологического образования в сфере физической культуры и спорта для соискателей степени магистра. Представлены результаты теоретического анализа системы профессиональных знаний, умений и навыков соискателей степени магистра профессионального направления «Экология спорта» и раскрыты результаты практических исследований, направленных на изучение основных требований и основных компетенций будущих специалистов экологического обеспечения сферы физической культуры и спорта.

Ключевые слова: экология спорта, экологическое образование, физическая культура и спорт, соискатели, степень магистра.

Imas Y., Futorny S., Tsiganenko O., Maslova O. Theoretical and methodological foundations of environmental education in the field of physical culture and sports. In the article are presented the scientific substantiation of the basic theoretical principles and practical directions of activity concerning formation of the ecological education system in the field of physical culture and sport for the applicants of the master's degree. Presented the results of theoretical analysis for the system of professional knowledge, skills and abilities of master's candidates for the professional direction "Ecology of Sport" and revealed the results of practical research aimed at studying the main requirements and basic competences of future specialists in the field of environmental protection for the physical culture and sports sphere. The aim of research was to provide scientific and practical substantiation of the environmental education principles for the master's degree students in the field of physical culture and sports.

Objectives of the study: to study the modern areas of training specialists in the field of environmental protection; to define the basic theoretical and methodological principles of the preparation of future masters candidates for the professional direction "Ecology of Sport"; to analyze the modern requirements of employers for future graduates of the National University of Physical Education and Sports of Ukraine for the professional direction of "Ecology of Sport" and the development of a qualitative sectorized framework for the qualification of environmental activities in the field of physical culture and sports.

Methods: analysis and generalization of data of special scientific and methodical literature, monitoring of information resources of the Internet, content analysis of theoretical and methodological works (monographs, teaching aids, methodical materials), system approach, sociological methods (Internet inquiries, questionnaires); math statistic methods.

An effective component of the process of achieving competitive advantages will be effective management activities, the integration of environmental protection measures and a balanced system of nature management in the field of physical culture and sports, which requires skilled support at the level of modern requirements, the development and implementation of new technological processes.

It is these tasks that can already be fulfilled today by the graduates of the National University of Physical Education and Sports of Ukraine for the Master Degree in professional direction of "Ecology of Sport".

Key words: ecology of sport, ecological education, physical culture and sports, applicants, master's degree.

Постановка проблеми і її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний європейський напрям розвитку соціально-економічної сфери дає можливість Україні перейти на якісно новий рівень. Інтеграція нашої держави до європейських політичних та економічних структур стала одним із головних зовнішньополітичних пріоритетів [2, 8].

Стратегічні засади та перспективні напрями сталого розвитку держави є відображенням багаторічних світових тенденцій формування політики взаємин суспільних інститутів з навколишнім середовищем з метою невиснажливого використання та відтворення природних ресурсів, оздоровлення довкілля, ефективного поєднання функцій природокористування, створення безпечного для життя і здоров'я населення природного середовища і збереження природних екосистем [1, 7].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У 1972 році Організацією об'єднаних націй була розроблена та впроваджена до практичної реалізації довгострокова стратегія – United Nations Environment Program (ЮНЕП) – програма ООН з охорони навколишнього середовища в області спорту – «Мічезо», що передбачала широке введення екологічних положень до сфери спортивної діяльності, використання популярності спорту з метою підвищення усвідомлення в необхідності охорони навколишнього середовища, сприяння розвитку екологічної спортивної бази для проведення спортивних змагань та випуску екологічно безпечних спортивних товарів [10, 12].

У 1992 році була розроблена ЮНЕП разом з МОК «Повістка дня на XXI сторіччя зі спорту та навколишнього середовища», що започаткувало надходження звернень від організаторів спортивних змагань щодо можливості надання консультативної допомоги для врахування природоохоронних заходів при підготовці спортивних змагань та проектуванні і експлуатації спортивних комплексів [13].

У 1994 році на XII ювілейному Олімпійському конгресі (Франція, Париж, 1994 р.) екологія разом зі спортом та культурою була визнана «третім стовпом» олімпійського руху. До олімпійської хартії були внесені відповідні доповнення, що стало підґрунтям для створення комісії Міжнародного Олімпійського комітету «Спорт та оточуюче середовище» [2, 10].

У 2014 році була створена комісія Національного Олімпійського Комітету України «Спорт та навколишнє середовище». На цій основі почала розвиватись система екологічного супроводу сфери фізичної культури і спорту України, що вже сьогодні потребує активної участі висококваліфікованих спеціалістів, обізнаних одночасно у питаннях галузі спорту та охорони навколишнього середовища, ставши підґрунтям для розробки і впровадження у систему вищої освіти України на базі Національного університету фізичного виховання і спорту України в межах спеціальності 017 Фізична культура і спорт професійного спрямування «Екологія спорту» [2, 9].

Формулювання мети і завдань досліджень. Метою наших досліджень стало науково-практичне обґрунтування засад екологічної освіти для здобувачів ступеня магістра у сфері фізичної культури і спорту.

Завдання дослідження для вирішення поставленої мети були нами сформульовані і вирішувались відповідно на окремих трьох етапах.

Методи та організація досліджень. Практична частина дослідження передбачила участь 79 державних установ та приватних організацій як сфери фізичної культури і спорту, так і сфери охорони навколишнього середовища, а також будівництва, ландшафтного дизайну і проектування, сертифікації та стандартизації і метрології у системі Інтернет-запитів. В анкетному опитуванні прийняло участь 46 інституцій, з яких 54 % склали державні установи і 46 % – приватні організації.

Організація досліджень включила в себе наступні етапи:

- перший етап (2015-2016 рр.) – теоретичний — вивчення сучасних напрямів підготовки фахівців у сфері охорони навколишнього середовища;

- другий етап (2015-2016 рр.) – теоретичний — визначення основних теоретико-методичних засад підготовки майбутніх здобувачів ступеня магістра за професійним спрямуванням «Екологія спорту»;

- третій етап (2017 р.) – практичний - аналіз сучасних вимог роботодавців до майбутніх фахівців-випускників Національного університету фізичного виховання і спорту України за професійним спрямуванням «Екологія спорту» та розроблення якісної галузевої рамки кваліфікації здійснення екологічної діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

Для вирішення поставлених завдань дослідження на кожному із вищезазначених етапах нами були використані

наступні методи: аналіз і узагальнення даних спеціальної науково-методичної літератури, моніторинг інформаційних ресурсів мережі Інтернет, контент-аналіз теоретичних і методичних робіт (монографій, навчальних посібників, методичних матеріалів), системний підхід, соціологічні методи (Інтернет-запити, анкетування).

Статистичний аналіз даних, отриманих у ході практичної частини нашого дослідження, включив в себе використання методу середніх величин для представлення загальних значень результатів опитування представленого контингенту, а також визначення відносних значень у відсотках для здійснення порівняльної характеристики варіацій відповідей за чисельністю опитаних від їх загальної кількості.

Виклад основного матеріалу досліджень з аналізом отриманих наукових результатів. Теоретико-методологічні основи підготовки фахівців даного напрямку були сформовані на засадах Концепції сталого розвитку у поєднанні з основними цілями Болонського процесу, складовими Стратегії сталого розвитку "Україна - 2020", Національної стратегії розвитку освіти в Україні 2012-2020 рр. та Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року [5, 7, 17].

Головна мета освітньої діяльності за професійним спрямуванням «Екологія спорту» полягає у використанні позитивного досвіду національної школи, зразків міжнародної вищої освіти, адаптованих до потреб і перспектив сучасного суспільства у напрямі формування системи теоретичних основ і практичних вмінь та навичок щодо якісної та ефективної інтеграції, залучення й використання екологічної мобільності у сфері фізичної культури і спорту [11, 16].

Сьогодні підготовка фахівців за представленим професійним спрямуванням здійснюється відповідно до визначених напрямів їх майбутньої діяльності: базового, управлінського, медичного та проєктувального блоків дисциплін. Перераховані вище блоки напрямів підготовки формують систему професійних знань, умінь та навичок, що здатні повністю задовольнити сучасну існуючу потребу у фахівцях зазначеної сфери діяльності.

З першого курсу навчання майбутні фахівці знайомляться з основними положеннями загальної екології як фундаментальної екологічної науки; головними параграфами вчення про біосферу, ноосферу та їх розвиток; визначенням і класифікацією екосистем, та їх використанням у сфері фізичної культури і спорту; питаннями економічного стимулювання природоохоронної діяльності у сфері фізичної культури і спорту; специфікою проведення екологічної оцінки територій і акваторій, та їх відповідності для занять фізичною культурою і спортом; знаннями із запровадження екосистемних послуг у практиці фізичної культури і спорту [6, 9, 14].

Управлінський блок включає формування цілісної системи знань щодо забезпечення раціонального, збалансованого та ефективного природокористування у сфері фізичної культури і спорту; управління природоохоронною діяльністю системи функціонування суспільного інституту фізичної культури і спорту; застосування економічних механізмів для забезпечення сталого розвитку в спортивній практиці; проведення аналізу реальної екологічної ситуації та прийняття оптимального рішення стосовно ефективного усунення визначеної проблеми, керуючись нормативно-правовими документами в галузі екології та природокористування [10, 16].

Об'ємним представляється медичний блок, який створює можливість для студентів ознайомитись зі специфікою впливу факторів навколишнього природного, соціального і техногенного середовища на суспільне здоров'я населення, і особливо осіб, що займаються фізичною культурою і спортом; засвоїти практичні прийоми й навички профілактики та усунення екозалежних захворювань і патологічних станів засобами фізичної культури; вивчити основні положення екології харчування та харчових продуктів у сфері фізичної культури і спорту; отримати знання стосовно екологічної безпеки харчування та сучасного спортивного харчування, з використанням в ньому нутрієнтів ергогенічної спрямованості для посилення стійкості організму та підвищення рівня його адаптаційних можливостей до складних та екстремальних екологічних умов довкілля [3, 4, 8].

Досить змістовно сформовано проєктувальний блок, спрямований на вивчення майбутніми фахівцями основних положень екології у напрямку збереження природних та природно-антропогенних екосистем, які використовуються у сфері фізичної культури і спорту, особливо під час проєктування та зведення спортивних споруд; проведення природоохоронного галузевого інспектування; складання поточних та перспективних планів з природоохоронних заходів, екологічної безпеки і дизайнерського оформлення об'єктів сфери фізичної культури і спорту; здійснення оцінки ландшафтів та екологічної картографії територій для занять фізичною культурою і спортом; організації еколого-просвітних проєктів з питань екологічної діяльності у сфері фізичної культури і спорту [7, 15].

Зазначені блоки дисциплін входять до циклу дисциплін вільного вибору студентів навчального плану підготовки фахівців за ступенем магістра відповідно до професійного спрямування «Екологія спорту». Разом з тим структурними складовими представленого плану є також дисципліни циклу загальної підготовки і дисципліни циклу професійної підготовки.

Логічним продовженням теоретичного обґрунтування змісту і структури професійної підготовки фахівців за професійним спрямуванням «Екологія спорту» стала практична частина нашого дослідження, що включила в себе організацію і проведення анкетного опитування.

Цільовим спрямуванням даного етапу досліджень став аналіз сучасних вимог роботодавців до майбутніх фахівців-випускників Національного університету фізичного виховання і спорту України за професійним спрямуванням «Екологія спорту» та розроблення якісної галузевої рамки кваліфікації здійснення екологічної діяльності у сфері фізичної культури і спорту з урахуванням зауважень та пропозицій роботодавців стосовно положень, які на їх думку потребували удосконалення.

Для досягнення зазначеної мети нами було виконано 79 Інтернет-запитів до державних установ та приватних організацій як сфери фізичної культури і спорту, так і сфери охорони навколишнього середовища, а також будівництва, ландшафтного дизайну і проєктування, сертифікації та стандартизації і метрології для отримання офіційної згоди їх участі у вищезазначеному анкетному опитуванні.

Опитування першого етапу наших досліджень проводилось протягом квітня-червня 2017 року, в ньому прийняли участь 46 інституцій, з яких 54 % склали державні установи і 46 % – приватні організації.

Аналіз отриманих даних анкетування показав, що на запитання анкети, до яких класифікаційних угруповань за Класифікатором професій належать професії фахівців освітніх ступенів, пов'язаних з можливим синтезом сфери охорони навколишнього природного середовища та збалансованого природокористування й сфери фізичної культури і спорту, необхідні для успішної роботи Вашої організації, респонденти відповіли наступним чином: майже половину професій вони відокремили із угруповання «фахівці» (42 %), значний відсоток (37 %) – «професіонали», менше - (16%) «технічні службовці» та інше (5 %), до яких респонденти віднесли керівників та вищих державних службовців.

Відповіді респондентів на запитання анкети чи є достатньою (такою, що відповідає очікуванням роботодавця) підготовка майбутніх випускників Національного університету фізичного виховання і спорту України, ступеня магістра за професійним спрямуванням «Екологія спорту», які отримують потенційну можливість працевлаштування на роботу до Вашої організації, розподілились наступним чином: 69 % респондентів вважають, що підготовка є достатньою, 31 % - так не вважають.

Дослідження важливості компетентностей для отримання потенційної можливості працевлаштування на роботу випускників Національного університету фізичного виховання і спорту України, ступеня магістра за професійним спрямуванням «Екологія спорту» включало в себе по-перше, відокремлення респондентами 10 із 35 запропонованих у переліку анкети загальних компетентностей з подальшим їх ранжуванням в залежності від усередненої важливості кожної з них для роботодавців, а для створення рейтингу було розраховано відсоток роботодавців, що обрали компетенцію як важливу для роботи майбутнього фахівця у відповідній організації чи установі.

Нами було встановлено 10 головних загальних компетентностей, що є найбільш важливими для роботодавця, серед яких ведучу позицію впевнено зайняла «Здатність розуміння предметної області та професії» - 67 % респондентів.

51 % роботодавців підтримали «Здатність застосовувати набуті знання під час вирішення практичних ситуацій», 48 % респондентів відокремили «Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних ресурсів» й «Здатність працювати в команді».

Майже 40 % опитаних підтримали «Здатність виявляти, формувати та вирішувати проблеми», 37 % - «Рішучість та наполегливість у виконанні наданих завдань та дотриманні взятих зобов'язань», 24 % - «Здатність створювати нові ідеї (креативність)» й 21 % - «Здатність створювати та управляти проектами», «Здатність працювати в міжнародному середовищі» і «Здатність оцінювати та підтримувати якість зробленої роботи».

Другою складовою даного напрямку досліджень стало визначення ступеня важливості 10 професійних компетентностей майбутніх випускників, які обирались роботодавцями з названих у переліку анкети 35 компетентностей фахівця, для отримання потенційної можливості працевлаштування у відповідній установі чи організації на посадах, що передбачають необхідність наявності ступеня магістра.

Отримані дані засвідчили, що найбільш вагомими серед представленого нами переліку професійних компетентностей, роботодавці окреслили «Здатність використовувати системний аналіз при розробці та вирішенні екологічних питань у сфері фізичної культури і спорту від локального до глобального масштабів», «Здатність використовувати принципи збереження біологічного і ландшафтного різноманіття, створення екологічної мережі та організації екологічно орієнтованих форм фізкультурно-спортивної та рекреаційно-туристичної діяльності», «Знання принципів та механізмів функціонування природних систем, досягнення системою стану збалансованості під час залучення до сфери фізичної культури і спорту», «Сучасні уявлення про диференційно-ієрархічний підхід до аналізу об'єктів природного середовища різного ступеня та статусу охорони, класифікацію екосистем як імперативу Національної екомережі (ECONET) України», «Обізнаність щодо сучасних національних та міжнародних програм і законодавчих актів формування екомережі різного ступеня організації, особливо у сфері фізичної культури і спорту», «Знання заходів щодо збереження біо- та ландшафтного різноманіття при формуванні структурних елементів екомережі сфери фізичної культури і спорту», «Знання принципів формування систем екологічного менеджменту та процедур управління діяльністю підприємств на основі вимог ДСТУ 1S014001:2004», «Здатність до використання методів розрахунку екологічного ризику для оцінювання рівня антропогенного впливу на стан довкілля у сфері фізичної культури і спорту», «Знання технологій, економічних та регуляторних інструментів з охорони і відновлення довкілля та природних ресурсів», «Здатність до використання принципів сталого розвитку в професійній діяльності сфери фізичної культури і спорту».

У підсумку отримані нами дані, лягли в основу формування змісту навчальних дисциплін варіативного циклу; корекції текстів лекції та планів проведення занять; підбору методичного матеріалу та засобів його демонстрації; розробки напрямів профорієнтаційної роботи кафедри під час вступної компанії 2018-2019 навчального року; включення агітаційних заходів щодо залучення абітурієнтів; відбору здобувачів і комплектації групи студентів-здобувачів ступеня магістра за професійним спрямуванням «Екологія спорту».

У контексті проведення профорієнтаційної роботи з метою розширення контингенту вступників і збільшення чисельності студентів кафедрою передбачено:

- впровадження інноваційних методів навчання, зокрема створення варіативної лабораторії для вирішення завдань з обробки та аналізу інформації, залучення студентів до реалізації практичних завдань університету;
- удосконалення форм проведення практичних занять – від усних відповідей до проведення ділових ігор, тренінгів, круглих столів, тестувань;
- широке залучення студентів до науково-дослідної роботи, зокрема – проведення студентських науково-практичних конференцій, студентських олімпіад, залучення до розробки науково-дослідної теми кафедри;
- поступовий перехід на цільову систему підготовки фахівців за заявками підприємств та організацій різних форм власності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Виходячи з того, що пріоритетним напрямком державної політики на регіональному рівні у найближчі роки буде відтворення інтелектуального потенціалу суспільства, що визначатиме якісний склад робочої сили, котра володітиме сучасними інформаційно-комунікативними технологіями, її конкурентною перевагою стане високий професіоналізм.

Ці процеси супроводжуватимуться зростанням обсягів інформації, що матиме свої переваги у результаті застосування нових технологій. Важливою складовою процесу досягнення конкурентних переваг стане ефективна управлінська діяльність, інтеграція природоохоронних заходів та збалансованої системи природокористування до сфери фізичної культури і спорту, що вимагає кваліфікованого супроводу на рівні сучасних вимог, розробки та впровадження нових технологічних процесів.

Саме такі завдання спроможна вже сьогодні виконати і виконує програма підготовки майбутніх фахівців-випускників Національного університету фізичного виховання і спорту України ступеня магістра за професійним спрямуванням «Екологія спорту».

Перспективою подальших досліджень буде вивчення системи мотивів, потреб та інтересів майбутніх абітурієнтів й здобувачів ступеня магістра за професійним спрямуванням «Екологія спорту» за для покращення ефективності їх фахової підготовки та формування раціонального змісту і компетентностного наповнення їх спеціалізації.

Література

1. Боголюбов В.М. Стратегія сталого розвитку: підручник / В.М. Боголюбов, М.О. Клименко, Л.Г. Мельник та ін. – Херсон : Олдіплюс, 2012. – 446 с.
2. Імас Є. В. Концепція сталого розвитку: екологія і спорт [Електронний ресурс] / Є. В. Імас // Міжнар. конф. «Актуальні проблеми сучасної олімпійської освіти» (9 груд. 2016). – К. : НУФВСУ. – 2016 р. – Режим доступу : www.uni-sport.edu.ua.
3. Котко Д.М. Екологічна медицина як перспективний напрямок розвитку сучасної спортивної медицини / Д.М. Котко, О.О. Шматова, О.І. Циганенко, Н.Л. Гончарук // *Наук. часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова*. – Серія 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури» (фіз. культура і спорт). – 2016. – Вип. 6 (76)16. – С. 68–72.
4. Неумывакин И. П. Экоэкология здоровья / И. П. Неумывакин. – СПб. : Диля, 2010. – 640 с.
5. Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку “Україна-2020”», No 5/2015 від 12 січня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
6. Футорный С.М. Здоровьесберегающие технологии в процессе физического воспитания студенческой молодежи / С.М. Футорный. – К. : Саммит-книга, 2014. – 296 с.
7. Цыганенко О. И. Экология физической культуры и спорта как наука и перспективы ее преподавания в вузах физического воспитания и спорта / О. И. Цыганенко, Н. А. Складорова // *Физ. воспитание студентов*. – 2012. – No 5. – С. 109–114.
8. Циганенко О. І. Проблема підготовки фахівців з екології для фізкультурно-спортивної галузі. Шляхи вирішення / О. І. Циганенко, Я. В. Першегуба, Н. А. Складорова, Л. Ф. Оксамитна // *Наук. часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова*. – Серія 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури» (фіз. культура і спорт). – 2016. – Вип. 3 (72)16. – С. 152–156.
9. Циганенко О. І. Методологія та організація наукових досліджень з охорони природи в галузі спорту і фізичної культури / О. І. Циганенко, Я. В. Першегуба, Н. А. Складорова, Л. Ф. Оксамитна // *Наук. часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова*. – Серія 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури» (фіз. культура і спорт). – 2016. – Вип. 9 (79)16. – С. 105–109.
10. Ярмолюк Е. Экологический маркетинг в современном олимпийском спорте / Е. Ярмолюк // *Наука в олимп. спорте*. – 2007. – No 2. – С. 60–68.
11. Berdus M. G. Sports ecological education and ecological sports / M. G. Berdus // *Modern Olympic sports for all*. – Warszawa, 2002. – P. 236–237.
12. Carson W. Tropical Forest Community Ecology / W. Carson. – Pittsburg : Pittsburg Univ. press, 2008 – 536 p.
13. Ecological Modeling. A Common – Sens Approach to Theory and Practice / E. Willian, G. Gold. – Houston : Texas Univ. press, 2008. – 176 p.
14. Ecology : Textbook / V. D. Zherbylo, A. M. Thereshenko. – Kiev : ISCIS NTUU «KPI», 2008. – 176 p.
15. Gyllman M. An Introduction to Mathematical Models in Ecology and Evolution / M. Gyllman. – Kiev : The open Univ. UK, 2009. – 169 p.
16. Liberman M. Ecological management / M. Liberman. – Cambridge : Cambridge Univ. press, 2004. – 207 p.
17. Pastor J. Mathematical Ecology of Populations and Ecosystems / J. Pastor. – Minnesota : Minnesota Univ. press, 2008. – 344 p.

Reference

1. Boholiubov, V.M., Klymenko, M.O., Melnyk, L.H. et al. (2012). *Stratehiia staloho rozvytku [Steady Development Strategy]*. Kherson: Oldi-plius [in Ukrainian].
2. Imas, Ye.V. (2016). *Kontseptsiia staloho rozvytku: ekolohiia i sport [The concept of sustainable development: ecology and sport]*. Proceeding from Actual problems of modern olympic education: Mizhnarodna konferentsiia «Aktualni problemy suchasnoi olimpijskoi osvity» (9 hrudnia 2016 roku) – International conference. Ukraine, Kyiv, NUFVUSU. Retrieved from www.uni-sport.edu.ua. [in Ukrainian].
3. Kotko, D.M., Shmatova, O.O., Tsyhanenko, O.I., & Honcharuk, N.L. (2016). *Ekolohichna medytsyna yak perspektyvnyi napriamok rozvytku suchasnoi sportyvnoi medytsyny [Environmental medicine as a promising area of modern sports medicine]*. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M.P. Drahomanova. Seriiia 15. «Naukovo-*

pedagogichni problemy fizychnoi kultury» (fizychna kultura i sport). – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov. Ser. 15. «Scientific and pedagogical problems of physical culture» (physical culture and sports), 6(76)16, 68-72 [in Ukrainian].

4.. Neumyvakin, I.P. (2010). Endoekologiya zdorovya [Health endoecology]. Sankt-Peterburg: Izdatelstvo «Dilya» [in Russian].

5.Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro stratehiiu staloho rozvytku Ukraina-2020», № 5/2015 vid 12 sichnia 2015 r. [Decree of the President of Ukraine «On the strategy of sustainable development Ukraine-2020»] (2015). zakon. rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> [in Ukrainian].

6.Futornyi, S.M. (2014). Zdorovyeberegayushchie tehnologii v protsesse fizicheskogo vospitaniya studencheskoy molodezhi [School health technologies in the process of physical education of students]. Kyev: Sammit-kniga [in Russian].

7.Tsyiganenko, O.I., & Sklyarova, N.A. (2012). Ekologiya fizicheskoy kultury i sporta kak nauka i perspektivy ee prepodavaniya v vuzah fizicheskogo vospitaniya i sporta [Ecology of physical culture and sports science and the prospects for its teaching in universities of physical education and sport]. Fizicheskoe vospitanie studentov – Physical training of students, 5, 109-114 [in Russian].

8.Tsyhanenko, O.I., Pershehuba, Ya.V., Skliarova, N.A., & Oksamytna, L.F. (2016). Problema pidhotovky fakhivtsiv z ekolohii dlia fizkulturno-sportyvnoi haluzi. Shliakhy vyirishennia [The problem of training in ecology for athletic-sports field. Ways of solution]. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M.P. Drahomanova. Seriiia 15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury» (fizychna kultura i sport). – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov. Ser. 15. «Scientific and pedagogical problems of physical culture» (physical culture and sports), 3 (72)16, 152-156 [in Ukrainian].

9.Tsyhanenko, O.I., Pershehuba, Ya.V., Skliarova, N.A., & Oksamytna, L.F. (2016). Metodolohiia ta orhanizatsiia naukovykh doslidzhen z okhorony pryrody v haluzi sportu i fizychnoi kultury [Methodology and organization of scientific research on nature protection in the field of sports and physical culture] Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M.P. Drahomanova. Seriiia 15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury» (fizychna kultura i sport). – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov. Ser. 15. «Scientific and pedagogical problems of physical culture» (physical culture and sports), 9(79)16, 105-109 [in Ukrainian].

10. Yarmolyuk, E. (2007). Ekologicheskii marketing v sovremennom olimpiyskom sporte [Environmental marketing in the modern Olympic sport]. Nauka v olimpiyskom sporte – Science in the Olympic sport, 2, 60-68 [in Russian].

11. Berdus, M.G. (2002). Sports ecological education and ecological sports. Modern Olympic sports for all. Warsaw, 236-237.

12. Carson, W. (2008). Tropical Forest Community Ecology. Pittsburg: Pittsburg Univ. press.

13. Willian, E., & Gold, G. (2008). Ecological Modeling. A Common – Sens Approach to Theory and Practice. Houston: Texas Univ. press.

14. Zherbylo, V.D., & Thereshenko, A.M. (2008). Ecology. Kiev : ISCIS NTUU «KPI».

15. Gyllman M. (2009). An Introduction to Mathematical Models in Ecology and Evolution. Kiev: The open Univ. UK.

16. Liberman, M. (2004). Ecological management. Cambridge: Cambridge Univ. press.

17. Pastor, J. (2008). Mathematical Ecology of Populations and Ecosystems. Minnesota: Minnesota Univ. press.

УДК: 61:796/799

Осадчая О.И.

кандидат биологических наук, доцент,

Футорный С.М.

доктор наук по физическому воспитанию и спорту, доцент,

Шматова Е.А.

кандидат наук по физическому воспитанию и спорту, доцент,

Шматова Е.Р., магистр,

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, г. Киев

НЕБЛАГОПРИЯТНЫЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ КАК ПРИЧИНА ОКСИДАНТНОГО СТРЕССА СПОРТСМЕНОВ-ВЕЛОСИПЕДИСТОВ ЛЮБИТЕЛЕЙ

Изучены основные механизмы влияния неблагоприятных экологических факторов на функциональное состояние антиоксидантной системы крови спортсменов-велосипедистов. Негативные экологические воздействия многочисленны, но основными являются физико-химические и биологические факторы загрязнения среды и их совокупное влияние на физическое состояние организма, функционирование его отдельных органов и систем, его адаптогенные возможности, активность, подвижность, выносливость, работоспособность. При этом данные патологические процессы значительно снижают работоспособность и продуктивность функционирования спортсменов, что приводит к развитию перенапряжения и утомлению. Полученные результаты свидетельствуют, что у обследованных первой группы определяется значительная активация окислительных процессов, связанных с образованием продуктов перекисного окисления липидов, накоплением продуктов метаболитов оксида азота, которые развиваются на фоне значительного дефицита антиоксидантной системы.

Ключевые слова: экологические факторы, оксидантный стресс, антиоксидантная защита.

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ НАУКОВОГО ФАХОВОГО ВИДАННЯ «НАУКОВИЙ ЧАСОПИС НПУ імені М. П. ДРАГОМАНОВА. СЕРІЯ 15. НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ (ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ)»

Статті, подані до збірника наукових праць, повинні мати всі **необхідні елементи**, що відповідають постанові Президії ВАК України від 15.01.2003 року № 7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України»: постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій; формування мети статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження; висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку; список використаних джерел.

Вимоги до оформлення статей. Текст статті обсягом 10 і більше сторінок друкується в редакторі Microsoft Word for Windows; формат тексту – *doc або *rtf, шрифт тексту – Times New Roman, 14 pt, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см, вирівнювання по ширині. Параметри сторінки: ліве поле – 30 мм, праве – 20 мм, верхнє, нижнє – 20 мм. До статті можна включати графічні матеріали – рисунки, таблиці, фото, формули тощо. Графічні матеріали контрастні, малюнки згруповані, розташовуються у тексті статті та виконані в одному з графічних редакторів (jpg, gif), шрифт у таблицях і на рисунках - не менше 11 pt. Нумерація джерел наскрізна за алфавітом. Посилання на використані джерела подаються у квадратних дужках, де через кому вказується номер джерела та сторінка цитування у виданні. Наприклад: [8, с. 17]. Список використаних джерел має складатися із двох блоків (джерела мовою оригіналу та References за правилами української транслітерації). Перший блок має бути оформлений відповідно до вимог ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 (Автоматичний оформлювач бібліографічного опису: <http://vak.in.ua/>). References наводиться з метою активного включення публікацій в обіг наукової інформації та їх коректного індексування наукометричними системами. Транслітерований список повинен бути оформлений згідно стандарту APA (American Psychological Association) (<http://nbuv.gov.ua/node/929>). Оформити цитування відповідно до стандарту APA можна на сайті онлайн-автоматичного формування посилань: <http://www.bibme.org/apa/book-citation/manual>. Важливо(!) в елементах опису слід використовувати лише прямі лапки (") та заборонено замінити латинські літери кирилицею. Якщо в списку є посилання на іноземні публікації, вони повністю повторюються в списку, наведеному на латиниці.

Оформлення титульної сторінки статті: УДК; прізвище та ініціали автора(ів), науковий ступінь, наукове звання, посада, повна назва закладу освіти чи наукової установи, місто мовою статті (курсивний шрифт, вирівнювання по правому краю); нижче через інтервал – назва статті великими літерами, шрифт – жирний, вирівнювання по центру; через інтервал – анотація, що містить прізвище та ініціали автора(ів) (для англ. варіанта – прізвище та ім'я повністю), назву статті, текст (виклад основних положень і висновків статті, одержані результати), ключові слова (до семи) та подається трьома мовами (українська, російська, англійська). Обсяг анотації - 100-150 слів українською та російською мовами і 250-300 слів англійською мовою.

Статті, подані з порушеннями перелічених вимог, редакційна колегія не розглядає.

Окремими файлами подаються: довідка про автора та рецензія на статтю (за необхідності). Автори без наукового ступеня обов'язково надсилають рецензію наукового керівника/фахівця з відповідної галузі досліджень (сканований варіант завіреного документа).

Матеріали рецензуються членами редакційної колегії збірника або сторонніми незалежними експертами, виходячи з принципу об'єктивності і з позицій вищих міжнародних академічних стандартів якості та редагуються. За зміст та достовірність наведених даних, посилань та відсутність плагіату тощо відповідальність несуть автори. Редакційна колегія може не поділяти думки авторів. Редакційна колегія залишає за собою право відхилити неякісні матеріали без пояснення причин. При передруці матеріалів посилання на видання обов'язкове.

Електронну версію матеріалів (статті + авторська довідка + рецензія (за необхідності) направляти **на e-mail: 4asopis_seria15@ukr.net**.

Довідка про автора повинна включати прізвище, ім'я по батькові автора і всі дані про нього (поштовий індекс, місто, місце роботи, посада, наукове звання, вчений ступінь, контактні телефони, електронну адресу. У довідці варто зазначити про потребу отримання друкованої версії номеру журналу вказати адресу відділення Нової пошти отримувача. Співавтори або бажуючі можуть замовити додаткову кількість збірників вартістю 100 грн. за 1 примірник до 15 числа поточного місяця.

Після рецензування статті повідомлення про прийняття її до друку (чи відхилення) надсилається автору на електронну адресу. Тільки за позитивного висновку щодо друку статті автор оплачує видання і обов'язково надсилає копію квитанції про сплату на електронну адресу оргкомітету.

Оплата за друк статті проводиться з розрахунку 40 грн за кожен сторінку публікації поповненням рахунку на картку в Приват Банку 5168 7573 3561 9427 (на ім'я Миненко Лілії Вікторівни), після оплати надіслати повідомлення SMS на +380969841030, вказавши своє прізвище і перераховану суму коштів.

За довідками звертатися за номером +380969841030 (Тетяна Анатоліївна).

Статті приймаються щомісяця до 15 числа, випуск та отримання збірника - наприкінці місяця.

**REQUIREMENTS TO THE SCIENTIFIC FACULTY ARTICLES
"SCIENTIFIC CHASOPIS OF NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV
UNIVERSITY. SERIES 15. SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
PHYSICAL CULTURE (PHYSICAL CULTURE AND SPORTS) »**

Articles submitted to the collection of scientific works must have **all the necessary elements** corresponding to the resolution of the Presidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine of 15.01.2003 number 7-05 / 1 "On increasing requirements for professional editions included in the lists of the Higher Attestation Commission of Ukraine": statement of the problem and its connection with important scientific and practical tasks; analysis of recent research and publications; formation of the purpose of the article (statement of the task); presentation of the main research material; conclusions and perspectives of further exploration in this direction; references.

Requirements for registration of articles. The text of an article in volume of 10 pages or more is printed in Microsoft Word for Windows; text format - * doc or * rtf, text font - Times New Roman, 14 pt, interval - 1.5, paragraph indentation - 1.25 cm, alignment in width. Parameters of the page: the left field - 30 mm, the right - 20 mm, the upper, the bottom - 20 mm. The article can include graphic materials - drawings, tables, photos, formulas, etc. Graphic materials are contrasting, the pictures are grouped, are arranged in the text of the article and executed in one of the graphic editors (jpg, gif), the font in the tables and figures - not less than 11 pt. Numbering of sources is crossed alphabetically. References to used sources are given in square brackets, where the comma indicates the source number and citation page in the publication. For example: [8, p. 17]. The list of sources used should consist of two blocks (source in the original language and References according to the rules of Ukrainian transliteration). The first block must be designed in accordance with the requirements of DSTU GOST 7.1: 2006 (Automatic Designer of the Bibliographic Description: <http://vak.in.ua/>). References are provided for the purpose of actively incorporating publications in the circulation of scientific information and their correct indexing by scientometric systems. The broadcast list should be made according to the American Psychological Association (<http://nbut.gov.ua/node/929>). You can submit citations according to the APA standard on the site of the online automatic link formation: <http://www.bibme.org/apa/book-citation/manual>. It is important (!) In the description elements to use only straight quotation marks (") and it is not allowed to replace the Latin letters with the Cyrillic alphabet. If the list contains references to foreign publications, they are repeated in the list in the Latin alphabet.

Design of the title page of the article: UDC; surname and initials of the author (s), scientific degree, scientific rank, position, full name of institution of education or scientific institution, city in the language of the article (italic font, alignment on the right edge); lower through the interval - the title in capital letters, the font is bold, aligned in the center; through the interval - an abstract containing the surname and initials of the author (s) (for the English version, full name and surname), the title of the article, the text (the statement of the main provisions and conclusions of the article, the results obtained), the keywords (up to seven) and is available in three languages (Ukrainian, Russian, English). The volume of the annotation is 100-150 words in Ukrainian and Russian, and 250-300 words in English.

The articles submitted with violations of the listed requirements are not considered by the editorial board.

Individual files are filed with: an author's reference and an article review (if necessary). Authors without a degree must send a review of the scientific supervisor / specialist in the relevant field of research (scanned version of the certified document).

The materials are reviewed by members of the editorial board of the collection or by external independent experts, based on the principle of objectivity and from the standpoint of higher international academic standards of quality and edited. The content and relevance of the data, links and lack of plagiarism, etc., are the responsibility of the authors. The editorial board may not share the thoughts of the authors. The editorial board reserves the right to reject poor-quality materials without explaining the reasons. When reprinting materials reference to the publication is required.

Electronic version of materials (articles + author's certificate + review (if necessary) send by **e-mail: 4asopis_seria15@ukr.net**.

The reference to the author should include the surname, name of the author of the author and all the data about him (zip code, city, place of work, position, title, academic degree, contact telephone number, e-mail address, etc.).

The number of the journal to indicate the address of the New Paying Department Department. Co-authors or those wishing to order an additional number of collections worth UAH 100 per 1 copy by the 15th day of the current month.

After reviewing the article, the notice of its acceptance for printing (or rejection) is sent to the author at the email address. Only for the positive conclusion regarding the publication of the article the author pays for the publication and necessarily sends a copy of the receipt for payment to the e-mail address of the organizing committee.

Payment for the publication of the article is made at the rate of 40 UAH for each page of the publication by replenishing the account on the card in Privat Bank 5168 7573 3561 9427 (by the name of Minenko Liliya Viktorovna), after payment, send an SMS to +380969841030, indicating his surname and the transferred amount of funds .

For information, call +380969841030 (Tetyana Anatolievna).

Articles are accepted on a monthly basis until the 15th day, issue and receipt of the collection - at the end of the month.